

PRITARTA
Ukmergės rajono savivaldybės
administracijos direktoriaus
2016 m. gegužės d.
įsakymu Nr.

PATVIRTINTA
Ukmergės vaikų lopšelio-darželio
„Eglutė“ direktoriaus
2016 m. gegužės d.
įsakymu Nr.V1-

UKMERGĖS VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „EGLUTĖ“ 2016-2019 M. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA „PO EGLUTĖS ŽALIAJA SKARA“

BENDROSIOS NUOSTATOS

Ukmergės vaikų lopšelis-darželis „Eglutė“ įsteigtas 1986 m. rugpjūčio 26 d. Įstaigoje veikia 12 grupių, kurių veiklos trukmė yra 10,5 val. ir viena prailgintos darbo dienos grupė, kurios veiklos trukmė 12 val.

Lopšelis-darželis yra viešasis juridinis asmuo, savivaldybės biudžetinė įstaiga, turinti savo antspaudą ir sąskaitas banke. Tai neformaliojo švietimo ikimokyklinio ugdymo mokykla. Lopšelio-darželio mokymo forma yra dieninė, steigėjas – rajono savivaldybės taryba. Pagrindinė veiklos rūšis – ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas. Kryptis – vaikų sveikata ir estetinis – meninis ugdymas. Įstaigos adresas – Antakalnio g. 49A LT-20155, El. p. u.eglute@gmail.com, internetinė svetainė www.ukmergeseglute.lt

Lopšelis-darželis „Eglutė“ yra Pivonijos mikrorajone tarp daugiaaukščių ir individualių namų. Netoli įstaigos yra miesto stadionas, „Šilo“ vidurinė mokykla, miškas, gėlių parduotuvė, kryžkelė. Vaikai turi galimybę rengti išvykas prie Šventosios upės, ant piliakalnio, į parką, prie Laisvės ir Vilkmargės paminklų, į sporto ir dailės mokyklas, kultūros centrą, kraštotyros muziejų, Vlado Šlaito viešąją biblioteką.

IKIMOKYKLINIO UGDYMO TEISINĖ BAZĖ

Lopšelis-darželis teikia kokybišką, atitinkantį įvairius vaikų poreikius ankstyvąjį, ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą. Savo veiklą įstaiga grindžia Lietuvos Respublikos Konstitucija. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą atskleidžiamas remiantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 dieną, Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. 1-983, Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Lietuvos higienos norma HN 75-2016 „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų vykdymo bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, Ukmergės rajono savivaldybės tarybos sprendimais, savivaldybės administracijos direktoriaus, švietimo ir sporto skyriaus vedėjo įsakymais, lopšelio-darželio veiklos dokumentais: vidaus darbo tvarkos taisyklėmis, lopšelio-darželio nuostatais, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programa.

VAIKAI IR JŲ POREIKIAI

Lopšelyje-darželyje ugdomi ankstyvojo amžiaus 1-3 metų, ikimokyklinio 3-6 metų ir priešmokyklinio 6-7 metų amžiaus vaikai. Grupės komplektuojamos pagal vaikų amžių ir jungtinės. Vaikai su kalbos, kalbėjimo, klausos bei raidos sutrikimais integruojami į bendro tipo grupes. Su jais

dirba darželio logopedas, konsultuoja psichologas. Gabūs dainavimui ir šokiui vaikai gali lankyti dainavimo ir šokio grupę „Perliukai“, veikia sporto būrelis. Darželyje sudarytos geros sąlygos, garantuojančios emocinį saugumą, galimybę vaikui žaisti, kurti, eksperimentuoti, sportuoti. Priešmokyklinėse grupėse yra tenkinamas vaikų poreikis „dirbti“ su kompiuteriu. Tėvams pageidaujant, vyresnėse ir priešmokyklinėse grupėse vaikai mokosi anglų kalbos, dirba anglų kalbos specialistas. „Jaunųjų šeimų mokyklėlėje“ ugdomi ankstyvojo amžiaus vaikai 1-3 metų. Šio amžiaus vaikų grupė sudaryta vadovaujantis 2011 m. kovo 17 dienos Nr. XI-1281 Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pasikeitimo 7 str. 3 punktu „Ikimokyklinis ugdymas teikiamas vaikui nuo gimimo, iki jam pradedamas teikti priešmokyklinis arba pradinis ugdymas“, siekiant lengvesnės vaikų adaptacijos ikimokyklinėje įstaigoje“. Priešmokyklinis ugdymas teikiamas vadovaujantis Priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa.

ESMINIAI PEDAGOGŲ VEIKLOS PRINCIPAI IR UŽDAVINIAI

- suprasti vaiką, atpažinti jo poreikius;
- kurti kiekvieno vaiko individualumą atitinkančias ugdymo sąlygas;
- taikyti vaikų veikloje informacines technologijas;
- skatinti veikti komandoje, mokytis vieniems iš kitų;
- pratinti patiems ieškoti informacijos, įsiminti išgirstą informaciją;
- skatinti tyrinėti, spręsti problemas, išsiaiškinti jų kilimo priežastis;
- sudaryti galimybę patiems vaikams susikurti, keisti, pertvarkyti aplinką;
- kurti vaikų ugdymo(si) situacijas, kupinas žaislės, nuotykių bei atradimų;
- sudaryti galimybes žaisti su šiuolaikinio vaiko poreikius atitinkančiais žaislais;
- sudaryti galimybę internetinių pokalbių programa „Skype“ bendrauti su kitų Lietuvos ir užsienio ikimokyklinių įstaigų vaikais;
- nuolat tobulėti pačiam pedagogui.

BENDRUOMENĖS YPATUMAI

Įstaigoje dirba 17 ikimokyklinio ugdymo pedagogų, 3 priešmokyklinio ugdymo pedagogai, 2 neformaliojo ugdymo pedagogai, 1 logopedas, 1 psichologas. Mokytojo metodininko kvalifikacinę kategoriją turi logopedas, vienas priešmokyklinio ugdymo pedagogas, trys ikimokyklinio ugdymo ir vienas neformaliojo ugdymo pedagogas. Vienas pedagogas turi auklėtojo kvalifikacinę kategoriją. Penki, neseniai pradėję dirbti pedagogai, kvalifikacinės kategorijos neturi. 12 pedagogų turi vyresniųjų auklėtojų kvalifikacines kategorijas.

Lopšelio – darželio pedagogai palaiko glaudžius ryšius su Vlado Šlaito viešąja biblioteka, „Šilo“ ir Užupio pagrindinėmis mokyklomis, kraštotyros muziejumi, miškų urėdija, sporto centru, Ukmergės bei kitų miestų lopšeliais – darželiais.

Lopšelio – darželio pedagogai savo kvalifikaciją kelia lankydami seminarus ir patys juos organizuodami bei skleisdami gerą patirtį savo įstaigoje, rajone, respublikoje bei už jos ribų. Įstaigos pedagogai aktyviai įsijungę į respublikinius projektus „Darni mokykla“, „Futboliukas“, tarptautinius projektus eTwinning ir Erasmus+. Lopšelis – darželis kryptingai dirba meninio ugdymo srityje. Rugsėjo pirmąją pasitinkame visų grupių vaikams organizuodami šventę darželio kiemelyje. Vasarą vyksta kūrybinės raiškos savaitės, džiaugiamės pasisekusių šeimyniniu festivaliu „Vaikystės sparnai“, vaikų laimėjimais „Dainų dainelės“ konkursuose. Daug dėmesio skiriame vaikų sveikatos stiprinimui. Pastoviai vyksta tokie tradiciniai renginiai, kaip sveikatos savaitė „Sveikas maistas“, kuri organizuojama rudenį, „Arbata, grynas oras – sveikata“, kuri vyksta žiemą. Mokslo metų pabaigoje vyresniųjų grupių vaikams organizuojamas žygis į miesto stadioną, jaunesniųjų grupių vaikams – žaidimų rytmetis darželio kiemelyje. Rūsyje ir lauke plečiamos erdvės vaikų aktyviam judėjimui (įrengta futbolo aikštelė, nupirkti specialūs kilimėliai skatinantys vaikų judėjimą ir palaikantys gerą nuotaiką). Salėje sporto centro treneriai vyresniųjų ir priešmokyklinių grupių vaikams organizuoja

fizinio lavinimo valandėles. Darželis įtrauktas į Lietuvos sveikatą stiprinančių mokyklų tinklą, priklauso respublikinei ikimokyklinių įstaigų darbuotojų asociacijai „Sveikatos želmenėliai“.

FILOSOFINĖS UGDYMO KRYPTYS

Pedagogams artima **humanistinė kryptis** – vaiko saviraiškos galimybių svarba ugdymo procese bei vaiką palaikančios, drąsinančios, skatinančios aplinkos sukūrimas.

Progresyvinė – akcentuojamos ne žinios, o žinojimas, ugdytinių gebėjimas spręsti problemas.

Vaiko asmenybės skleidimąsi skatinanti ugdymo kryptis – patirtį vaikas įgyja bendraudamas ir bendradarbiaudamas.

Visuminio ugdymo kryptis – įvairių vaiko raidos sričių harmoningas skleidimas.

Kūrybiškumo skatinimo kryptis nuo ankstyvojo amžiaus.

Darnaus vystymo(si) įgūdžių formavimo kryptis

TĖVŲ LŪKESČIAI

Įstaigą lankančių vaikų tėvų apklausa parodė: tėvai pageidautų, kad lopšelių-darželių lankantys jų vaikai ne tik augtų sveiki, bet ir šoktų, dainuotų, vaidintų, sportuotų, mokytųsi anglų kalbos, padedami specialistų. Tėvai pritaria darželyje vykdomai sveikatingumo programai, vykstančioms sveikatingumo savaitėms, vykdomiems respublikiniams ir tarptautiniams projektams, grupių pedagogų organizuojamoms šventėms. Tėvai džiaugiasi neformaliojo ugdymo pedagogų organizuojamais renginiais, įstaigoje veikiančiais būreliais, „Jaunųjų šeimų mokyklėle“ ir nuo 2011 mokslo metų pradėjusiu veikti „Mamų klubu“.

Tėvai tikisi, kad lankydami „Jaunųjų šeimų mokyklėle“ vaikai taps aktyvesni, drąsesni, patirs daug džiugių emocijų, turės galimybę bendrauti su kitais vaikais. Žaisdami, „muzikuodami“ vaikai ugdysis savo gebėjimus nuo mažų dienų. Lankę „Jaunųjų šeimų mokyklėle“, vaikai patirs mažiau streso išsiskirdami su tėvais, lengviau adaptuosis ikimokyklinėje įstaigoje.

PROGRAMOS ATNAUJINIMAS

Ši programa taikoma 1-6 m. vaikų ugdymui. Ji skirta:

1. Pedagogams, dirbantiems su ankstyvojo ir ikimokyklinio amžiaus vaikais.
2. Priešmokyklinio ugdymo pedagogams, dirbantiems jungtinėje vaikų grupėje.
3. Tėvams, turintiems ikimokyklinio amžiaus vaiką.

Programa sudaryta 3 metams ir bus nuolat atnaujinama, atsižvelgiant į vaikų poreikius, tėvų pageidavimus, pedagogų pastebėjimus ir idėjas. Pedagogai programą galės taikyti kūrybiškai.

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Programa grindžiama:

Humaniškumo – vaikas gerbiamas kaip asmenybė, sudaromos sąlygos įvairių vaiko galių plėtojimui.

Demokratiškumo – mokytojai, tėvai ir vaikai yra bendro ugdymo(si) proceso kūrėjai, kartu identifikuoja poreikius.

Integralumo – garantuojama vaiko fizinio, psichinio ir socialinio ugdymo darna.

Tęstinumo – ankstyvojo ugdymo programos turinys suderintas su ikimokyklinio ugdymo turiniu, ikimokyklinio ugdymo programos turinys suderintas su priešmokyklinio ugdymo turiniu, mokymosi žaidžiant ir aktyviai tyrinėjant.

Kūrybiško mąstymo – dėmesys kreipiamas išraiškos originalumui, nešabloniškumui, naujumui, neįprastumui.

Fizinės sveikatos ir gerovės – remiamasi sveiko vaiko raidos etapais, atsižvelgiant į vaiko judesių ir fizinių savybių efektyviausio vystymo(si) laikotarpius.

Individualizavimo – ugdymas individualizuojamas pagal kiekvienam vaikui reikalingą kompetenciją, atsižvelgiant į jo asmenybę, galimybes, poreikius ir pasiekimus.

Žaismingumo principas - pripažįstamas vaiko poreikis žaisti, o ne mokytis formaliais būdais.

Atsinaujinimo – atvirumas kaitai ir kritiškas naujo priėmimas.

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Ugdymo tikslas

Brandinti vaiko asmenybę atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, bendradarbiaujant su šeima, kuriant sąlygas, padedančias vaikui tenkinti prigimtinis, kultūros, etninius, socialinius bei pažintinius poreikius, plėtojant emocinį bei intelektualinį patyrimą.

Uždaviniai

Sudaryti sąlygas vaikams pamatyti, išgirsti, išgyventi, apmąstyti, ir patiems įgyti patirties aktyviai veikiant, kuriant, mokantis vieniems iš kitų.

Siekti ugdymo proceso dialogiškumo.

Kurti kiekvieno vaiko individualumą atitinkančias ugdymo(si) situacijas bei aplinkas, skatinančias vaiko raidą.

Formuoti ekologinę kultūrą.

Užtikrinti ankstyvą kokybišką specialiųjų ugdymo(si) poreikių turinčių vaikų ugdymą(si).

Formuoti vaiko tautinio identiteto pradmenis.

Lavinti meninius gebėjimus.

Ikimokyklinio ugdymo programa „Po eglutės žaliaja skara“ parengta pagal modelį „Vaikas – aktyvus ugdymo proceso dalyvis“ (žr. 1 pav.)

1 pav. Modelis „Vaikas – aktyvus ugdymo proceso dalyvis“

UGDYMO TURINYS IR METODAI

Ugdymo turiniu siekiama brandinti vaiką kaip asmenybę, vystyti įvairius jo gebėjimus bei formuoti vertybines nuostatas. Ugdymo metodai parenkami taip, kad atitiktų vaikų amžių ir galimybes, individualius ugdymo(si) poreikius. Planuojant ugdomąją veiklą, pedagogai ir specialistai kūrybingai naudojami įstaigoje sukaupta metodine medžiaga ir įvairiomis priemonėmis.

Pagrindinis ugdymo metodas – **žaidimas**. Žaidžiant ugdomi visi vaikų gebėjimai. Jis skatina vaikų pozityvias emocijas, padeda formuoti kalbiniamis įgūdžiams, natūraliai sukonzentruoja dėmesį į ugdomąją veiklą.

Vaizdinis metodas – demonstravimas, stebėjimas – nukreiptas į vaizdinį formavimą apie vaikus supančią aplinką, jos reiškinius.

Praktinis metodas – vaikų darbai, praktinė veikla, tyrinėjimai, stebėjimai, eksperimentavimai.

Žodinis metodas – pokalbis, pasakojimas, aptarimas, diskusija – suteikia galimybę perduoti ar gauti informaciją, natūraliai bendrauti.

Kūrybinis metodas – sudarantis sąlygas vaikams kelti ir įgyvendinti savo idėjas.

Pažintinės – edukacinės ekskursijos, išvykos – padeda pažinti ir suprasti supančią aplinką.

Sportinės veiklos metodai – estafetės, varžybos, komandiniai žaidimai, fiziniai pratimai.

IKT taikymas – praktiniai užsiėmimai prie interaktyvios lentos, vaizdo medžiagos stebėjimas ir analizavimas multimedijos pagalba, kompiuteriniai žaidimai.

Organizuojant ugdymo procesą taikomi aktyvūs **netradiciniai** ugdymo(si) metodai – viktorinos, konkursai, **situacinis** – **spontaniškasis** ugdymo metodas – ugdymui panaudojamas netikėtai susidariusios situacijos ir kt.

UGDYMO(SI) KRYPTIS „PASITIKINTIS SAVIMI“

Savivoka ir savigarba. Formuojamas pasitikėjimo savimi jausmas.			
Vertybinė nuostata			
Save vertina teigiamai.			
Esminis gebėjimas			
Supranta savo asmens tapatumą (aš esu, buvau, būsiu), pasako, kad yra berniukas/mergaitė, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais.			
Amžius	Žingsniai	Vaiko gebėjimai	Vaiko ugdymo(si) pasiekimai (rezultatai)
1-3 metai	1 žingsnis	Reaguoja į pasakytą vardą. Tyrinėja savo ir kitų kūną. Jaučiasi svarbus kitiems.	Pašauktas vardu, pasuks galvą. Pamatęs artimuosius, šypsosis, krykštaus, ties rankas.
	2 žingsnis	Atpažįsta save nuotraukose, veidrodyje. Supranta kitų emocijas ir reaguoja į aplinką.	Tyrinės save veidrodyje, tapatins save su draugais. Pasakos apie savo pomėgius, būdo bruožus, gabumus.
	3 žingsnis	Supranta savo tapatumą.	Stebės savo kūną, apibūdins jo ypatybes. Atras savo panašumus ir skirtumus su kitais vaikais. Keisis informacija, diskutuos įvairiais klausimais.

4-6 metai	4 žingsnius	Supranta, kad turi nuo kitų atskirą savo norų, ketinimų, jausmų pasaulį. Jaučiasi esąs šeimos, vaikų grupės narys.	Pasakos apie save. Žais bendravimo žaidimus, kartos ir įsimins savo vardą, pavardę, kitų vaikų vardus, pomėgius.
	5 žingsnis	Priskiria save šeimai, bendruomenei. Siekia kitų dėmesio, palankių vertinimų.	Pasakos apie savo šeimą, jos sudėtį, pasiskirstymą pareigomis, pomėgius. Vaidins, žais, pieš šeimą. Apibūdins savo išvaizdą.
	6 žingsnis	Įvardina savo norus, jausmus, gebėjimus, savybes. Turi žinių apie gimtinę, Tėvynę, Gali pasakyti savo tautybę. Atpažįsta kitų palankumo ir nepalankumo jam ženklus.	Kurs knygelę apie save. Žinos kurioje šalyje ir kokiame mieste gyvena. Klausysis legendų, padavimų. Pasakos, ką moka padaryti, kaip padeda tėvams.
Brandėsniems	7 žingsnis	Pasitiki savimi, savo gebėjimais. Mokosi saugoti savo privatumą, tolerantiškas kitokiems.	Drąsiai imsis naujos veiklos, rodys iniciatyvą. Žais nebijodamas rizikuoti. Laikysis nustatytų taisyklių. Bendraus su kitaip mąstančiu ir atrodančiu draugu.

Savireguliacija ir savikontrolė. Savo impulsų tvardymas, ištvermingumas susidūrus su sunkumais; tinkama emocijų raiška.

Vertybinių nuostatų

Nusiteikęs sutelkti dėmesį, būti kantrus, valdyti emocijų raišką ir elgesį.

Esminis gebėjimas

Ilgesnį laiką sutelkia dėmesį klausymui, stebėjimui, veiklai, įsivardinęs geba nusiraminti, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus.

Amžius	Žingsniai	Vaiko gebėjimai	Vaiko ugdymo(si) pasiekimai (rezultatai)
1-3 metai	1 žingsnis	Trumpam susitelkia. Gerai jaučiasi įprastoje aplinkoje.	Klausysis, čiupinės, nusiramins nešiojamas. Sutelks dėmesį į žaislus, seks juos akimis, pats ieškos žaislo.
	2 žingsnis	Pradedą valdyti savo emocijas ir veiksmus. Išsigandęs, užsigavęs, išalkęs nusiramina suaugusio guodžiamas, kalbinamas.	Mintis reikš mimika. Kartos veiksmus, kurie sukels juoką, atkreips dėmesį. Jausis saugus, ieškos nusiramimo.
	3 žingsnis	Geriau valdo savo emocijų raišką ir veiksmus. Bando laikytis taisyklių.	Žaidimų metu modeliuos situacijas, sugalvos tinkamas išėjis. Mokysis suvokti, kas yra draugystė. Įsimins grupės taisykles. Išbandys naujus sprendimo būdus.
4-6 metai	4 žingsnis	Bando laikytis suaugusiojo prašymų ir draudimų. Nusiramina, kalbėdamas apie tai, kas jį įskaudino, ir girdėdamas suaugusiojo komentarus.	Kasdienų situacijų metu aiškinsis kultūringo bendravimo, elgesio taisykles. Tyrinės savo elgesį, mokysis kontroliuoti: kalbės švelniai, vengs šiurkštumo.
	5 žingsnis	Sutelkia dėmesį klausymui, stebėjimui, veiklai tiek, kiek sužadintas susidomėjimas.	Žaisdamas, bendraudamas mokysis elementarių savikontrolės įgūdžių.

			Pasidalins paprašytu daiktu su kitu vaiku. Lengvai priims pasikeitimus.
	6 žingsnis	Savarankiškai ir atsakingai atlieka jam patikėtas užduotis.	Kaups gerų darbų ir poelgių kraitelę. Sieks būti savarankiškas, nepriklausomas – spręs, sumanys, vykdys. Įvykus konfliktinei situacijai, pats tarsis ir ras sprendimą.
Brandesiems	7 žingsnis	Ilgesnį laiką sutelkia dėmesį klausymui, veiklai. Supranta taisyklių, susitarimų prasmę.	Eksperimentuos, išmėgins naujus būdus ir technologijas. Pasijus grupės nariu, atsakingu už bendros veiklos sėkmę. Mokysis prisiimti atsakomybę už savo kasdienį elgesį.

Santykiai su suaugusiais. Vaiko bendravimas su žmonėmis – teigiamas pagrindas tolimesniam vaiko gyvenimo etapui.

Vertybinė nuostata

Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti.

Esminis gebėjimas

Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdieninėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi, žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiais.

Amžius	Žingsniai	Vaiko gebėjimai	Vaiko ugdymo(si) pasiekimai (rezultatai)
1-3 metai	1 žingsnis	Pasitiki jį supančiais suaugusiais.	Atpažins suaugusįjį, sieks būti greta.
	2 žingsnis	Ieško suaugusiojo draugijos, žaidžia greta. Padeda suaugusiajam tvarkyti žaislus.	Veiks su suaugusiuoju (žais, vartys knygeles, ridens kamuolį, statys bokštą ir kt.).
	3 žingsnis	Geba bendrauti su nepažįstamais žmonėmis.	Mokysis saugiai elgtis su svetimais žmonėmis. Pratinsis būti mandagus – pasisveikins, atsisveikins, paprašys, padėkos.
4-6 metai	4 žingsnis	Draugams siūlo savo žaidimų idėjas. Padeda kitam vaikui.	Žais kolektyvinius žaidimus. Klausydamas skaitomų kūrinių analizuos bendravimo situacijas.
	5 žingsnis	Rodo iniciatyvą bendrauti ir bendradarbiauti su kitais vaikais, suaugusiais.	Žaidimų metu imituos, suaugusiųjų darbus. Palaikys draugiškus santykius su skirtingų kartų atstovais. Įtrauks suaugusiuosius į savo žaidimus, tikrins leistinas elgesio normas.
	6 žingsnis	Stengiasi laikytis susitarimų. Supranta žodžių ir veiksmų pasekmes. Žino, į ką galima kreiptis pagalbos, pasimetus, nutikus nelaimei.	Pasakos apie savo rūpesčius ir džiaugsmus. Siūlys savo idėjas. Diskutuos, kaip elgtis su nepažįstamais žmonėmis. Aiškinsis pavojingas situacijas, aptars, į ką reiktų kreiptis pagalbos.

Brandesniems	7 žingsnis	Pagarbiai bendrauja ir bendradarbiauja su suaugusiais. Pats siūlo įdomią veiklą, išsako savo nuomonę, siekia susitarimų, prašo pagalbos. Domisi suaugusiojo savijauta, jausmais.	Dalyvaus susitikimuose su įvairių tarnybų, įstaigų, profesijų žmonėmis, lankysis tėvų darbovietėse ir pan. Įgys bendravimo įgūdžių.
--------------	------------	--	---

Santykiai su bendraamžiais. Vaikas mokosi gerbti ir vertinti kitus draugus.			
Vertybinė nuostata			
Nusiteikęs savanoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais.			
Esminis gebėjimas			
Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreiškdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį.			
Amžius	Žingsniai	Vaiko gebėjimai	Vaiko ugdymo(si) pasiekimai (rezultatai)
1-3 metai	1 žingsnis	Stebi kitus vaikus, mėgdžioja juos.	Domėsis naujais žaislais, priemonėmis, juos tyrinės.
	2 žingsnis	Ieško bendraamžių draugijos, žaidžia greta.	Žais greta kitų vaikų. Mėgdžios bendraamžių judesius, veiksmus, šypsosis.
	3 žingsnis	Dažniau kalbasi su kitais vaikais. Ekspresyviai reiškia teises į savo daiktą.	Domėsis vaikais, stebės ir kartos jų veiksmus. Savo teises gins protestuodamas.
4-6 metai	4 žingsnis	Žaidžia bendrus žaidimus, tariasi. Gali turėti vieną ar kelis nepastovius žaidimų partnerius.	Pasirinks žaidimui vieną ar kelis draugus. Pasidalins paprašytu žaislu ar daiktais su kitais.
	5 žingsnis	Žaidžia su grupe draugų. Draugams siūlo savo žaidimų idėjas, sumanymus. Gali turėti draugą arba kelis, kurį laiką nesikeičiančius žaidimų partnerius.	Užmegs kontaktą su kitų grupių vaikais, žais juokų žaidimus, gamins dovanėles, atvirutes. Žais su kitaip atrodančiais, specialiujų poreikių vaikais.
	6 žingsnis	Rodo iniciatyvą bendrauti ir bendradarbiauti su kitais vaikais. Ieškodamas kompromiso, įsitraukia į derybų procesą.	Domėsis draugų pomėgiais. Atsižvelgs į draugų nuomonę, toleruos jų sprendimus, supras kito būseną.
Brandesniems	7 žingsnis	Tolerantiškai bendrauja su bendraamžiais. Išklauso kitų nuomonę ir iš jos mokosi.	Interpretuos, vaidins drauge su kitais, išreiškdamas savo įspūdžius, išgyvenimus. Stebės, tyrinės, apmąstys, komentuos savo santykius su grupės vaikais.

Mokėjimas mokytis. Tai vaiko noras bei pasirengimas imtis naujų užduočių, gebėjimas kontroliuoti veiklos procesą bei taikyti įgytus gebėjimus įvairiuose kontekstuose.
Vertybinė nuostata
Domisi tuo, kas nauja, palankiai nusiteikęs naujoms veikloms.
Esminis gebėjimas

Mokosi žaisdamas, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, sprenddamas problemas, kurdamas įvaldo kai kurias mokymosi strategijas, pradeda suprasti mokymosi procesą.			
Amžius	Žingsniai	Vaiko gebėjimai	Vaiko ugdymo(si) pasiekimai (rezultatai)
1-3 metai	1 žingsnis	Tyrinėja daiktus visais pojūčiais.	Reaguos kūno judesiais, mimika, garsais, šypsena. Stebės ir kartos garsus, judesius.
	2 žingsnis	Atidžiai stebi veiklą ir bando pakartoti veiksmus.	Stebės artimiausią aplinką, klausinės, mėgdžios, lies žaislus, daiktus.
	3 žingsnis	Veikia spontaniškai tikėdamasis tam tikro rezultato. Bando naujus žaislus, mėgsta elgtis rizikingai. Džiaugiasi tuo, ką išmoko.	Išbandys, kurs naujus siužetinio žaidimo epizodus. Atrinks daiktus, žaislus, paveikslėlius pagal du nurodytus kriterijus. Grupuos, modeliuos.
4-6 metai	4 žingsnis	Kūrybiškai žaidžia. Siūlo žaidimų idėjas.	Įtrauks kitus vaikus į sudėtingesnio siužeto žaidimus. Stebės, kaip daro kiti, pakartos.
	5 žingsnis	Bando, klysta ir taiso klaidas, klauso, ką sako kiti, pasitiksina. Aptaria ir planuoja.	Imsis naujos veiklos, rodys iniciatyvą, tikslins, spėlios.
	6 žingsnis	Kalba apie tai, ką išmoko, Drąsiai ieško atsakymų į klausimus, randa reikiamą informaciją įvairiuose šaltiniuose. Klauso ir supranta paprasčiausius anglų kalbos žodžius.	Apmąstys, diskutuos, vertins savo ir kitų veiklą bei rezultatus. Ieškos atsakymų į rūpimus klausimus. Žais kompiuterinius žaidimus. Anglų kalba prisistatys, pasisveikins, atsisveikins, padėkos, skirs didelius ir mažus daiktus. Dalyvaus veikloje, bendraus su grupės draugais.
Brandiesiems	7 žingsnis	Kalba apie mokymąsi mokykloje, jo prasmę. Samprotauja apie savo veiklą. Mokosi bendrauti anglų kalba. Ilgiau išlaiko ir sutelkia dėmesį	Sudarinės diagramas, aptars rezultatus, formuluos išvadas. Anglų kalba klausinės ir atsakys į klausimus, klausysis tekstų, atkartos. Trumpai apibūdins savo namą, butą, kambarį, naminį gyvūną ir kt., dalyvaus fantazijos žaidimuose.

UGDYMO(SI) KRYPTIS „KOMUNIKUOJANTIS IR KRITIŠKAI MĄSTANTIS“

<p>Sakytinė vaiko kalba. Tai gebėjimas kalbėti, kalbos turinys. Gebėjimas išsakyti mintis - kalbos raiška. Vaiko sakytinė kalbinė raiška susiejama su grafine, plastine, muzikine, mimikos ir gestų išraiška.</p>
<p>Sakytinė kalba</p>
<p>Vertybinė nuostata</p>
<p>Nusiteikęs išklaudyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba.</p>
<p>Esminis gebėjimas</p>
<p>Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiaisiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreikšdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį.</p>

Amžius	Žingsniai	Vaiko gebėjimai	Vaiko ugdymo(si) pasiekimai (rezultatai)
1-3 metai	1 žingsnis	Klausymas Supranta elementarius kalbinančiojo klausimus ir prašymus. Kalbėjimas Vartoja įvairius garsus ir judesius.	Gestais parodys, kad klausosi ir supranta. Čiauškės garsų junginius, kartos paprastus žodžius.
	2 žingsnis	Klausymas Reaguoja į kalbėjimą. Mokosi paprastų naujų žodžių. Kalbėjimas Dalyvauja paprastuose žodiniuose žaidimuose.	Mimika, gestais, trumpais žodeliais atsakys į suaugusiojo klausimus, atlieps į jam skaitomą tekstuką. Mėgdžios ir kartos trumpus, girdėtus kūrinėlius.
	3 žingsnis	Klausymas Klausosi kūrinėlių. Reaguoja į prašymus. Kalbėjimas Atsako į elementarius klausimus. Derina žodžius, deklamuoja	Suvoks naujus žodžius, kalbės 3-4 žodžių sakiniais, dainuos, deklamuos, pasakys savo ir kitų vardus, atsilies pašauktas. Paveikslėliuose atpažins berniuką, mergaitę, senelį, močiutę, dėdę, tetą. Įsijungs į pasakojimą, kalbės ritmiškai žygiuodamas.
4-6 metai	4 žingsnis	Klausymas Klausosi pokalbių, pasakojimų. Kalbėjimas Kalba (pasakoja), vartoja paprastos konstrukcijos sakinius. Taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos žodžių garsų.	Išklausys suaugusįjį ar draugą, mėgdžios, pasakos ką mato paveikslėlyje. Vartos esamojo laiko veiksmažodžius, žais garsais ir žodžiais.
	5 žingsnis	Klausymas Supranta įvairaus turinio tekstus. Kalbėjimas Laisvai kalba sudėtiniais sakiniais. Vartoja daugumą kalbos dalių. Girdi pirmą ir paskutinį garsą trumpuose žodžiuose.	Klausysis trumpų pasakojimų, smulkiosios tautosakos įrašų, atkartos gamtos garsus, užmegs dialogą. Nusakys žinomų daiktų keletą požymių. Kurs istorijas, sugalvos žodžių su girdėtais garsais.
	6 žingsnis	Klausymas Klausosi įvairių stilių tekstų bendrine kalba ir tarme. Supranta knygelės turinį, pajuokavimus. Kalbėjimas Pasakoja įvairiomis temomis, vartoja sudėtingesnės sandaros žodžius, sinonimus, antonimus. Entuziastingai dalyvauja anglų kalbos dialoguose. Plečia anglų kalba atliekamų užduočių variaciją.	Klausysis įvairios stiliškos tekstų, interpretuos. Girdės žodžio viduryje esančius garsus. Kurs tekstus. Išmėgins kalbinės raiškos priemones, vaidins. Komentuos meno kūrinius, Taisyklingai tars anglų kalbos žodžius, trumpai atsakys.

Brandesniems	7 žingsnis	<p>Klausymas Klausosi draugų ir suaugusiųjų kalbos, suvokia pasakojimo, kūrinio eigą. Išklauso ir supranta 3–4 dalių verbalinę instrukciją.</p> <p>Kalbėjimas Pasakoja, taisyklingai vartoja įvairias konstatuojamųjų ir klausiamųjų sakinių formas (kada, kur, kaip ir kt.). Žodyje girdi visus garsus. Aktyviai dalyvauja anglų kalbos veikloje. Atpažįsta išmokus žodžius ir posakius.</p>	<p>Reikš savo išgyvenimus, patirtį, mintis. Atpasakos girdėtą kūrinį, nusakys veiksmo vietą. Veiks pagal instrukciją. Aiškinsis žaidimų taisykles, priims sprendimus. Žais garsų žaidimus. Skaitys iš kairės į dešinę, iš viršaus į apačią. Atsakinės į anglų kalba pateiktus klausimus, plės žinias, kartos.</p>
--------------	------------	---	---

Rašytinė kalba. Vaiko minčių dėstymas erdvėje (pvz. popieriuje). Pirmas tokios kalbos momentas atsispindi vaiko „keverzonėse“.

Rašytinė kalba

Vertybinių nuostata

Nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.

Esminis gebėjimas

Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.

Amžius	Žingsniai	Vaiko gebėjimai	Vaiko ugdymo(si) pasiekimai (rezultatai)
1-3 metai	1 žingsnis	<p>Skaitymas Vartinėja, žiūrinėja paveikslėlių knygeles.</p> <p>Rašymas Stebi rašančiuosius, domisi rašymo priemonėmis.</p>	<p>Klausysis pasakojimo, skaitymo apie tai, kas vaikui pažįstama, žinoma. Žiūrinės didelės, spalvingas knygeles. Žais linijomis popieriaus lape.</p>
	2 žingsnis	<p>Skaitymas Atpažįsta mėgstamas knygeles. Kreipia dėmesį į aplinkoje esančias raides.</p> <p>Rašymas Spontaniškai brauko popieriaus lape.</p>	<p>„Skaitys“ mėgstamas knygeles. Prašys suaugusio paskaityti. Stebės skaitymą, rodys pirštu į užrašus, simbolius.</p>
	3 žingsnis	<p>Skaitymas Domisi tekstu. Atpažįsta aplinkoje esančius simbolius.</p> <p>Rašymas Kraigalioja įvairias linijas.</p>	<p>Kreips dėmesį į tekstą. Atpažins savo užrašytą vardą. Keverzos, imituos rašymą.</p>
4-6 metai	4 žingsnis	<p>Skaitymas Įvardija objektų ir veikėjų bruožus, veiksmus. Manipuliuoja simboliais.</p> <p>Rašymas Piešiniuose atsiranda raidžių elementai</p>	<p>Atpažins grafinius simbolius. Įvardins keletą jam reikšmingų raidžių. Dėlios raidžių dėlionės, „rašys“ rašymo mašinėle, iliustruos knygas, domėsisi kompiuteriu.</p>

	5 žingsnis	<p>Skaitymas Pastebi žodžius, prasidedančius ta pačia raide. Supranta aplinkoje matomų spausdintų žodžių prasmę.</p> <p>Rašymas Supranta spaudinių funkcijas (kalendorius, valgiaraštis, reklama, bukletas ir pan.). Braižo planus, schemas, grafikus.</p>	<p>Žymės daiktus simboliais. Kopijuos savo vardą, trumpus žodžius spausdintinėmis didžiosiomis raidėmis. Kurs įvairias knygeles. Kompiuteriu parašys keletą raidžių, žodelių.</p>
	6 žingsnis	<p>Skaitymas Supranta, kad garsas siejamas su raide, o raidės sudaro žodį. Perskaito užrašus, pavadinimus.</p> <p>Rašymas Kopijuoja matomus žodžius. Supranta anglų kalbos rašymo tikslus, bando dėlioti raides po paveikslėliais.</p>	<p>Pagal iliustracijas atpasakos girdėtą tekstą. Jungs garsus, skaitys skiemenis. Skaitinės matomus užrašus. Vedžios raidžių trafaretus, juos ornamentuos. Atliks įvairias užduotis iš knygelės „Pirmieji draugai“ („First friends“).</p>
Brandiesiems	7 žingsnis	<p>Skaitymas Tausoja knygas, jas rūšiuoja. Atpažįsta ir pavadina kelis skiriamuosius ženklus (klaustuką, šauktuką, tašką).</p> <p>Rašymas Rašinėjimais atvaizduoja savo patirtį, išgyvenimus, norus. Anglų kalba bando rašyti ir jungti raides, simbolius.</p>	<p>Rūšiuos knygas pagal žanrą, autorių, pirmąją pavadinimo raidę. Tekste ras ir įvardins skiriamuosius ženklus. Dėlios frazes ir sakinius iš žodžių kortelių ir kt. Kurs knygeles, grupės laikraštį, dienoraštį, grupės taisykles ir kt.</p>

Problemų sprendimas

Problemų sprendimo gebėjimai. Padeda vaikams priimti konstruktyvius sprendimus. Vaikas pats mokosi pasirinkti, nuspręsti ir pajusti problemų sprendimo ar pasirinkimo padarinius.

Vertybinė nuostata

Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.

Esminis gebėjimas

Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.

Amžius	Žingsniai	Vaiko gebėjimai	Vaiko ugdymo(si) pasiekimai (rezultatai)
1-3 metai	1 žingsnis	Pakartoja nepasisekusį veiksmą, jį keičia.	Tyrinės daiktus, žais su vienas į kitą įdedamais daiktais. Mimika, gestais ir žodžiais parodys susidūrimą su kliūtimi.
	2 žingsnis	Išbando jau žinomus veikimo būdus. Stebi, kaip elgiasi kiti.	Atliks būtinus veiksmus su daiktais. Kopijuos kitų veiksmus.
	3 žingsnis	Imasi sudėtingos veiklos, keisdamas veikimo būdus.	Bandys atlikti sudėtingesnius veiksmus, prašys pagalbos.
4-6 metai	4 žingsnis	Išbando paties taikytus, stebėtus ar naujai sugalvotus veikimo būdus. Stebi savo veiksmų pasekmes.	Įveiks paties sugalvotus veikimo būdus, supras, kaip pavyko įveikti sunkumus.

	5 žingsnis	Ieško sunkumų, bando juos įveikti. Mokosi iš nepavykusių veiksmų. Samprotauja, ką galima daryti toliau, kitaip arba prašo suaugusiojo pagalbos.	Mokės valdyti ir išreikšti savo jausmus. Spręs problemines situacijas, jas inscenizuos ir aptars.
	6 žingsnis	Atpažįsta, su kokių sunkumų susidūrė. Ieško tinkamų sprendimų, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes. Nepasisekus bando kelis kartus, ieško išeities.	Spręs galvosūkius, sudarinės veiksmų planus. Diskutuos apie priimtų sprendimų reikšmę, mokysis iš savo ir kitų klaidų.
Brandiesiems	7 žingsnis	Kliūtis priima natūraliai, nusiteikęs jas įveikti. Renkasi tinkamiausią sprendimą, siūlo ir priima pagalbą.	Susidūręs su kliūtimis, problemomis pats ras sprendimus. Mokysis nepasimesti erdvėje, o pasimetus – ieškos išeities.

UGDYMO(SI) KRYPTIS „KŪRYBINGAS“

Estetinis suvokimas. Estetinio suvokimo ugdymo tikslas - siekti, kad vyresniame amžiuje vaikas sugebėtų pastebėti ir įvertinti įvairių kūrinių savitą grožį.

Vertybinė nuostata

Domisi, gėrįsi, grožisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla.

Esminis gebėjimas

Jaučia, suvokia ir apibūdina elementarius muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno ypatumus, grožisi meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, žavisi aplinkos grožiu, dalijasi išgyvenimais, įspūdžiais, pastebėjimais, vertinimais.

Amžius	Žingsniai	Vaiko gebėjimai	Vaiko ugdymo(si) pasiekimai (rezultatai)
1-3 metai	1 žingsnis	Susidomi, trumpam sukaupia dėmesį. Rodo savo emocijas. Geba sutelkti dėmesį bei rodo pasitenkinimą, kai yra emociškai kalbinamas suaugusiojo, kai mato ryškius, gražių formų daiktus.	Klausysis dainų vaikams. Džiaugsmą išreikš šypsena. Mėgdžios suaugusiojo rodomus judesius. Krykštaus, ryškius daiktus sieks paliesti rankomis.
	2 žingsnis	Skirtingai reaguoja į suaugusiojo kalbinimą, muzikos garsus, mėgdžioja tai, kas patinka.	Įsimins ir atpažins girdėtą muziką, imituos garsus, atliks natūralius judesius.
	3 žingsnis	Rodo matytus judesius, šoka ratelius. Paklaustas pasako, ar patiko.	Klausysis įvairios nuotaikos kūrinių. Komentuos savo meninį darbėlį. Lankysis darželyje atvykstančiuose lėlių teatro spektakliuose.
4-6 metai	4 žingsnis	Džiaugiasi menine veikla, noriai dainuoja, šoka, piešia, vaidina. Skirtingai reaguoja į kontrastingus meno kūrinius, aplinką. Pasako savo nuomonę.	Atliks naujus judesius ir judesių pagalba atskirs muzikos kontrastus: tyliai-garsiai, lėtai-greitai, vartys liaudies meno knygas, apžiūrės tautodailės darbus.

	5 žingsnis	Supranta ir pakomentuoja meninės kūrybos proceso ypatumus (nuotaiką, spalvas, veiksmus).	Žais kūrybinius žaidimus, kuriuose vaidins muzikantus, dainininkus, šokėjus ir t.t. Pasakys, kaip jautėsi ir ką patyrė.
	6 žingsnis	Pasakoja įspūdžius apie muzikos nuotaiką, kilusius vaizdinius. Plačiau apibūdina, ką sukūrė, kaip pats bei kiti dainavo, grojo, šoko. Stengiasi kuo gražiau šokti, dainuoti, groti.	Grožėsis kūrybine veikla, individualiai muzikuos, pakartos, atkurs melodiją, judesį, lankysis Ukmergės kultūros centro parodų galerijoje, muziejuje eksponuojamose parodose. Elgsis pagal sceninio elgesio taisykles.
Brandiesiems	7 žingsnis	Domisi kitų kūrybinėmis idėjomis, jas panaudoja savo veikloje ir komentuoja. Džiaugiasi pasirodymu, pasitiki savimi. Nori kurti grožį aplinkoje.	Meninius potyrius, įspūdžius reflektuos žodžiais ir kūno kalba. Įvardins nuotaikas. Dalinsis įspūdžiais.

Meninė raiška. Menine veikla siekiama lavinti vaiko saviraišką, vaizduotę, ugdyti jo estetinį skonį. Vaiko kūryba primena žaidimą spalvomis, muzika ar judesiu.

Vertybinė nuostata

Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje.

Esminis gebėjimas

Spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.

Amžius	Žingsniai	Vaiko gebėjimai	Vaiko ugdymo(si) pasiekimai (rezultatai)
1-3 metai	1 žingsnis	Muzika Reaguoja į muzikos garsus, judesius balso intonacijas. Žaidinimai ir vaidyba Žaidinamas reiškia emocijas veido mimika, plojimu. Vizualinė raiška Domisi dailės priemonėmis.	Mėgdžios įvairius garsus, judesius. Pieštuku baksnos, brauks, tepynės, spaudinės.
	2 žingsnis	Muzika Skambant muzikai ritmiškai ploja, trepsi, tūpčioja, barškina, stuksena koku nors daiktu. Žaidinimai ir vaidyba Kartoja matytus veiksmus, judesius. Vaizduoja siužetinius elementus. Vizualinė raiška Eksperimentuoja dailės priemonėmis, atrasdamos spalvas.	Atliks ritmiškus judesius pagal muziką, mėgdžios įvairias išgirstas intonacijas, parodys veiksmus. Tyrinės dailės medžiagas ir priemones, atras skirtingus veikimo su jomis būdus.
	3 žingsnis	Muzika Klausosi dainų, instrumentinių kūrinėlių. Groja ritminiais instrumentais. Juda pagal	Dainuos lopšines, lietuvių liaudies dainas, susikabins poromis. Šoks ratu aplink orientacinę žaislą. Mėgdžios šeimos narių kalbą,

		<p>muziką. Mėgdžioja aplinkos garsus, žaidinimų, gyvūnų, augalų judesius.</p> <p>Žaidimai ir vaidyba Kuria dialogą tarp veikėjų. Atkuria matytų situacijų fragmentus.</p> <p>Vizualinė raiška Patirtį išreiškia kitiems atpažįstamais vaizdais.</p>	<p>veiksmus, gyvūnų, augalų judesius. Mėgausis procesu, o ne rezultatu.</p>
4-6 metai	4 žingsnis	<p>Muzika Dainavimą palydi ritmiškais judesiais. Tyrinėja kūno ir instrumentų garsų išgavimo būdus. Improvizuoja skanduodami, plodami.</p> <p>Žaidimai ir vaidyba Vaizduoja realistinį ir fantastinį siužetą. Susikuria vaidybinę aplinką.</p> <p>Vizualinė raiška Dailės darbus papildo grafiniais ženklais. Eksperimentuoja mišriomis dailės priemonėmis ir technikomis.</p>	<p>Atliks vokalinius ir kvėpavimo žaidimus. Ritminiais instrumentais pritaro dainoms ar skambančiai muzikai. Reaguos į tempą, dinamikos pasikeitimus, intonus. Atkartos skanduotes. Kurs judesius ir juos pritaikys žaidimuose. Kurs koliažus, spauduos įvairiomis priemonėmis, konstruos, lipdys.</p>
	5 žingsnis	<p>Muzika Dainuoja vienbalses. Ritminiais muzikos instrumentais pritaria dainoms, tyrinėja jų skambėjimo tembrus.</p> <p>Šokis Šoka lietuvių liaudies ratelius. Šoka pavieniui, poroje ir grupėje. Savarankiškai sumažina ir padidina ratelį, derina savo judesius su kitų vaikų judesiais.</p> <p>Žaidimai ir vaidyba Improvizuoja trumpas žodines veikėjų frazes. Tikslingai naudoja daiktus teatro reikmėms.</p> <p>Vizualinė raiška Savo emocijas išreiškia kitiems atpažįstamais vaizdais.</p>	<p>Aptars atlikėjų sudėtį (solo-ansamblis, orkestras), žanrą (vokaliniai-instrumentiniai, lopšinė, šokis). Mokysis taisyklingos laikysenos. Atliks įvairius judesius. Atkurs matytų situacijų fragmentus, panaudos tikrus daiktus, reikmenis, drabužius.</p> <p>Eksperimentuos tapybos, grafikos, mišriomis dailės priemonėmis ir medžiagomis, kurs koliažus, fotografuos, pieš.</p>
	6 žingsnis	<p>Muzika Dainuoja sudėtingesnio ritmo. Grodami ritminiais instrumentais, seka „dirigento“ judesius.</p>	<p>Klausydami fortepijoninės muzikos atliks pirštų lavinimo žaidimus. Šoks improvizuotai kurdamas, perteiks trumpą siužetą. Priderins judesių derinius prie muzikos. Kurs bendrus</p>

		<p>Šokis Šoka sudėtingesnius ratelius, improvizuoja. Tyrinėja judesių grakštumą, plastiškumą.</p> <p>Vaidyba Bendrauja su kitu vaidinimo veikėju.</p> <p>Vizualinė raiška Detalesniais, įtaigiais dailės darbais pasakoja realias ir fantastines istorijas, įvykius.</p>	dailės darbus skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis.
Brandiesiems	7 žingsnis	<p>Muzika Dainuoja oktavos ribose solo, ansamblyje ir visa grupe. Tyrinėja balso skambėjimo ypatumus. Kuria melodijas dainoms.</p> <p>Šokis Lengvai, išraiškingai juda su priemonėmis ir be jų. Improvizuoja pagal skirtingą muzikos charakterį, muzikos tempą.</p> <p>Vaidyba. Naudoja veikėjams charakteringas balso tonacijas.</p> <p>Vizualinė raiška Kūrybiškai panaudoja tradicines ir netradicines priemones.</p>	Melodinę liniją parodys ranka. Ritminiais instrumentais gros dainų įžangose. Skambant įrašui, gros medinėmis kaladėlėmis pagal muzikos tempą. Kūrybiškai taikys žinomus judesius, atskleidžiančius kūrinio nuotaiką. Vaidindamas sukurs savo išgalvotą pasaką. Skirtingiems sumanymams įgyvendinti tikslingai pasirinks dailės priemones ir technikas.

UGDYMO(SI) KRYPTIS „TYRINĖJANTIS SAVE IR SUPANTĮ PASAULĮ“

<p>Aplinkos pažinimas. Vaikams labai svarbu pažinti artimiausią savo aplinką – darželį, kiemą, gatvę, namą, kuriame gyvena, parodyti draugams savo namus, papasakoti apie tėvus, senelius, brolius ir seseris, kaimynus, gyvūnus, įvardinti medžius, kuriuos mato savo kieme.</p>			
<p>Vertybinė nuostata Nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.</p>			
<p>Esminis gebėjimas Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.</p>			
Amžius	Žingsniai	Vaiko gebėjimai	Vaiko ugdymo(si) pasiekimai (rezultatai)
1-3 metai	1 žingsnis	Atpažįsta artimus žmones, žaislus, daiktus. Reaguoja į skirtingus kvapus, garsus, skonius, paviršius.	Domėsis aplinka, sutelks dėmesį į arti esančius veidus, daiktus. Klausysis, mėgdžios paukščių ir gyvūnų balsus.
	2 žingsnis	Išvardina gyvenamosios vietos objektus. Pažįsta ir pavadina kai kuriuos gyvūnus.	Orientuosis artimiausioje aplinkoje. Žinos kai kurių daiktų paskirtį.

	3 žingsnis	Pažįsta jį supančią gamtą. Dalyvauja prižiūrint augalus ir gyvūnus. Žino šeimos narių vardus.	Stebės gamtoje vykstančius pokyčius visais metų laikais. Pasivaikščiojimų metu klausysis paukščių balsų, bandys juos atpažinti.
4-6 metai	4 žingsnis	Pasakoja apie savo šeimą. Orientuojasi darželio aplinkoje. Žino metų laikus.	Dalyvauja bendruose vaikų ir tėvų projektuose, uos įvairius augalus, skanaus vaisius, bandys atrasti kvapo ir skonio panašumus ir skirtumus. Bendraus, žais, dalinsis išpūdžiais. Žinos metų laikams būdingus požymius.
	5 žingsnis	Domisi suaugusio žmogaus gyvenimu, jo darbais. Žino tradicines šventes, savo šalies ir sostinės pavadinimą.	Klausysis skaitomų grožinės literatūros kūrinių apie svarbiausius Lietuvos istorinius įvykius, tradicijas. Keliaus įžymiausiomis gimtojo miesto vietomis, žinos, kas yra gimtinė. Domėsis dangaus kūnais, pažins kai kuriuos laukinius gyvūnus.
	6 žingsnis	Žino svarbią asmeninę informaciją, domisi aktualiais visuomeninio gyvenimo įvykiais. Mokosi naudotis buities prietaisais, skaitmeninių technologijų galimybėmis, įvardija tėvų profesijas.	Mokės pasakyti savo namų adresą. Žinos valstybės simboliką ir jos reikšmę, supras žemės, saulės, mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius. Pastebės skirtumus tarp gyvūnų ir augalų. Mokės rūšiuoti atliekas.
Brandiesiems	7 žingsnis	Domisi savo gimtinės istorija. Žino, kaip reikia prižiūrėti augalus, naminius gyvūnus. Tyrinėja medžiagų savybes ir sandarą. Prisiima atsakomybę už bendrą darbą.	Atpažins keletą miško ir vandens augalų, valgomųjų grybų. Išsiaiškins, kas tai yra gimtinė, žinos, kad pasaulyje gyvena įvairių tautybių žmonės. Dalyvauja talkose.

Emocijų suvokimas ir raiška. Neatskiriama vidinio pasaulio dalis, kurios ugdymas pradedamas nuo laisvos būsenos atsiradimo – nuo buvimo pačiu savimi.

Vertybinė nuostata

Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais..

Esminis gebėjimas

Atpažįsta ir įvardina savo emocijas ar jausmus bei jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, atpažįsta ir įvardina kitų emocijas ar jausmus, bando į juos atsiliesti (paguosti, užjausti), keisti savo elgesį (susilaikyti, neskaudinti, atsižvelgti į kito norus).

Amžius	Žingsniai	Vaiko gebėjimai	Vaiko ugdymo(si) pasiekimai (rezultatai)
1-3 metai	1 žingsnis	Atranda savus emocijų raiškos būdus.	Tapatinsis su suaugusiojo emocijomis, reikš nerimą pamatęs nepažįstamąjį.
	2 žingsnis	Pradeda valdyti savo emocijas ir veiksmus.	Žais žaidimus, skirtus valdyti emocijas.

	3 žingsnis	Atpažįsta ir įvardina kitų emocijas ir jausmus,.	Atliks įvairius draminius vaidmenis, atkreipdamas dėmesį į kalbą, mimiką, gestus. Stebės draugus, jų nuotaiką, elgseną, analizuos, aptars.
4-6 metai	4 žingsnis	Geba valdyti savo emocijas.	Tyrinės savo kūną, jausmus, mintis, kalbą. Dėlios simbolines nuotaikų korteles.
	5 žingsnis	Išreiškia jausmus tinkamais būdais – neskaudindamas kitų.	Žinos, kad yra našlaičių, gyvenančių globos namuose. Klausydamas skaitomų kūrinių, mokysis užjausti vienišą ir atstumtą, apibūdins kilusius jausmus.
	6 žingsnis	Geranoriškai nusiteikęs kitų atžvilgiu.	Mokės parodyti dėmesį artimiems žmonėms įvairių progų metu. Dalyvaus gerumo akcijose, žais mimikos žaidimus.
Brandiesiems	7 žingsnis	Numato, kaip jaustųsi pats ar kitas įvairiose situacijose	Klausysis vaikų balsų įrašų, iš kurių sprendžia, kokios jie nuotaikos: linksmi, liūdni ir kt. Žaidimų metu modeliuoja situacijas iš gyvenimo, literatūros kūrinių, sugalvoja daug tinkamų išeičių.

Iniciatyvumas ir atkaklumas. Ikimokyklinuko savybė pasireiškianti savarankišku veiklos atlikimu, idėjos iškėlimu. Atkaklumas - savo tikslų siekimas, nenuolaidžiavimas savo norams.

Vertybinių nuostatų:

Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.

Esminis gebėjimas

Savo iniciatyva pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia, ją plėtoja, po tam tikro laiko tarpo veiklą pratęsia, kreipiasi į suaugusiųjų pagalbą, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.

Amžius	Žingsniai	Vaiko gebėjimai	Vaiko ugdymo(si) pasiekimai (rezultatai)
1-3 metai	1 žingsnis	Geba reikšti savo norus, keičia savo veiklą.	Atliks parodytus judesius ir sugalvos savus. Žais su nauju žaislu, išbandys jo galimybes.
	2 žingsnis	Judėdamas erdvėje, ją tyrinėja.	Mokės keisti judėjimo kryptį, išvengs kliūčių, judės aplink daiktus, žais situacijas „Aš pats“.
	3 žingsnis	Pasirenka ir žaidžia žaidimo formas (vienas, drauge, kolektyve).	Žais siužetinius vaidmeninius žaidimus, išbandys naujus žaidimus, sugalvos būdus, kaip pasiekti neprieinamą daiktą.
4-6 metai	4 žingsnis	Pereina nuo pasirinktos veiklos prie suaugusiojo pasiūlytos veiklos.	Stebės suaugusiųjų veiksmus, įsitrauks į pasiūlytą veiklą. Bandys daryti kitaip, sieks savarankiškumo, lauks paskatinimo.
	5 žingsnis	Bando pats įveikti kliūtis, nepavykus, kreipiasi pagalbos į suaugusiųjų.	Išrinks ir pasiūlys auklėtojai skaityti knygelę, spręs sudarytas problemines situacijas – teiks pasiūlymus, pereis nuo vienos veiklos prie kitos.

	6 žingsnis	Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam ją plėtoja.	Siūlys savo idėjas, inicijuos veiklą, ras išeitį iš įvairių žaidybinių situacijų, bandys naujus veiklos būdus, priims bendraamžių pagalbą.
Brandiesiems	7 žingsnis	Priima iššūkius naujai veiklai, bando pats įveikti kliūtis, nuo pradžios iki pabaigos atlieka nepatrauklią veiklą.	Kurs priemones judriajai veiklai, panaudos siužetinių žaidimų plėtojimui. Dalyvaus įvairiuose teminiuose projektuose, rodys iniciatyvumą užrašant pastebėjimus. Įtrauks savo tėvus į grupės veiklą.

Skaičiavimas ir matavimas. Vaiko pažintis su skaičiaus sąvoka, kiekiu, simboliais, formomis, erdvėmis, matavimų gebėjimų ugdymas(is) susijęs su geometrinėmis figūromis, daiktų dydžio suvokimu, orientavimusi erdvėje ir laike.

Vertybinė nuostata

Nusiteikęs pasaulio pažinimui naudoti skaičius ir skaičiavimus, tyrinėja aplinkos daiktus, jų ryšius ir santykius.

Esminis gebėjimas

Daiktų (realių ar pavaizduotų) kiekį apibūdina skaičiumi, susieja skaičių su atitinkamu jo simboliu.

Sudaro, palygina daiktų grupes pagal kiekį. Apibūdina daikto vietą tam tikroje daiktų eilėje. Sudaro, pratęsia įvairias sekas, randa praleistus jų narius. Skiria daiktų spalvą ir formą, dydį, dydžių skirtumus, daikto vietą ir padėtį erdvėje, sieja daiktus su jų vaizdais nuotraukose, piešiniuose. Pastebi laiko tėkmės požymius. Tapatina, grupuoja, klasifikuoja daiktus. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, talpa, tūris, laikas, daiktų panašumai ir skirtumai, daiktų tarpusavio ryšiai, santykiai, padėtis vienas kito atžvilgiu.

Amžius	Žingsniai	Vaiko gebėjimai	Vaiko ugdymo(si) pasiekimai (rezultatai)
1-3 metai	1 žingsnis	Domisi formomis, siekia jas paimti, tyrinėja.	Atrinks daiktus pagal dydį (didelis – mažas), lygins dydžius, gestais ar mimika parodys (yra-nėra).
	2 žingsnis	Supranta, ką reiškia vienas, du. Stengiasi surasti reikiamos formos, spalvos.	Vertins daiktų dydį, rūšiuos, lygins skirtingus ir vienodus daiktus, vartos sąvokas (mažai, daug).
	3 žingsnis	Geba išrikiuoti daiktus į eilę, bando konstruoti, grupuoti atsižvelgiant į daikto formą.	Skaičiuos savo piršteliu, žaisliukus. Įsidėmės pagrindines spalvas: raudoną, mėlyną, geltoną, žalią.
4-6 metai	4 žingsnis	Supranta, kad daiktų skaičius nepriklauso nuo jų požymių ir jų padėties erdvėje, vartoja kelintinius skaitvardžius. Atpažįsta kvadrato formos daiktus.	Skaičiuos daiktus nuo 1 iki 10. Mokysis dalinti į lygias dalis, įvardins geometrines figūras, modeliuos, aplikuos, pieš, kirps ir t.t. Skirs dešinę ir kairę puses.
	5 žingsnis	Skiria trikampę ir stačiakampę formas, kelintinius skaitvardžius. Suvokia praeitį, dabartį, ateitį, skiria erdvinius daikto santykius su savimi.	Pratęs pasikartojančių daiktų seką 1-2 daiktais. Grupuos daiktus atsižvelgdamas į spalvą, dydį, formą. Naudos sąlyginį matą. Skirs sąvokas vakar, šiandien, rytoj.
	6 žingsnis	Skiria plokštumos ir erdvės figūras. Suvokia laiko tėkmę.	Lipdys geometrines figūras, konstruos. Atpažins formas gamtoje,

		Vartoja žodžius šiek tiek, truputį	gamins smėlio ir vandens laikrodžius, kurs kalendorius.
Brandiesiems	7 žingsnis	Pavadina plokštumos erdvinės figūras, vartoja žodžius: sudėti, atimti, kiek bus. Nuosekliai skaičiuoja, randa praleistus narius.	Orientuosis erdvėje. Mokės parašyti skaitmenis nuo 0 iki 10, supras, ryšius tarp skaičių. Skirs kvadratą, apskritimą, skritulį, stačiakampį, trikampį, kubą, rutulį. Panašios formos daiktus ras aplinkoje.
Tyrinėjimas. Bandymai, eksperimentai, tyrinėjimai - tai aktyvi veikla, kurios metu vaikai kaupia patirtį, diskutuoja, sutelkia dėmesį, samprotauja, kritiškai mąsto, sprendžia problemas, įsimena, suvokia.			
Vertybinė nuostata Aktyvus, domisi viskuo, noriai stebi, bando, samprotauja.			
Esminis gebėjimas Aktyviai tyrinėja save ir aplinką, įvaldo įvairius tyrinėjimo būdus, mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.			
Amžius	Žingsniai	Vaiko gebėjimai	Vaiko ugdymo(si) pasiekimai (rezultatai)
1-3 metai	1 žingsnis	Domisi jį supančia aplinka.	Ieškos atsakymų į klausimus: „Kas? Kaip? Kodėl?“ ir t. t.
	2 žingsnis	Stebi savo aplinkoje įvairius daiktus, jais naudojasi, tyrinėja.	Antspauduos, pieš gamtoje, skirstys daiktus pagal paskirtį, kartos veiksmą, mėgdžios garsus. Žais slėpynes
	3 žingsnis	Aiškinasi, kas tai yra, kaip ir kodėl tai veikia, vyksta.	Eksperimentuos savo pojūčiais: įsiklausys, žiūrės, uos, lies, ragaus, stebės.
4-6 metai	4 žingsnis	Žaisdamas su daiktais ir medžiagomis juos tyrinėja, išbando.	Stebės įdomesnius daiktus (medžiagas), pavadinis, apibūdins. Skaičiuos, matuos, išbandys.
	5 žingsnis	Įvardina daiktų, medžiagų, gyvūnų, augalų skirtingus pastebėjimus. Domisi iš ko padaryti daiktai, smalsauja apie jų savybės. Suvokia ir tyrinėja daiktus, gyvūnus, medžiagas juos įvardija.	Suvoks ryšį tarp to, kaip daiktas padarytas ir jo paskirties. Su nežinomais daiktais ir medžiagomis elgsis atsargiai. Tyrinės gyvūnus, augalus, išskirs akivaizdžius jų bruožus ir savybes.
	6 žingsnis	Atlieka trumpalaikius stebėjimus. Pasitelkia priemonių įvairovę (lupą, mikroskopą). Analizuoja, grupuoja ir klasifikuoja daiktus pagal jų savybes.	Bandys perprasti nuoseklumo ryšius, (paros kaita ir kt.), tyrinės techninius atradimus: prietaisų galimybes. Aptars bandymų ir konstravimų planus, pavaizduos diagramose, numatys rezultatą.

Brandesniems	7 žingsnis	Atlikęs tiriamąją veiklą daro išvadas. Tyrinėjimams naudoja skaitmenines technologijas: kompiuterį, fotoaparata, mobilųjį telefoną. Žino ir suvokia tyrinėjimo saugumo taisykles.	Išbandys techninius pasaulio pažinimo būdus: sujungti, suklijuoti, sunerti, supinti ir kt. Atskirs medžiagas viena nuo kitos (atplėšti, nukirpti, nupjauti, išardyti), matuos, pieš, užrašys stebėjimus.
--------------	------------	---	--

UGDYMO(SI) KRYPTIS „SVEIKAS IR SAUGUS“

Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai. Vaikai, neturėdami kasdieninio gyvenimo įgūdžių, yra nuolat priklausomi nuo kitų žmonių. Pagrindinės sritys, rodančios vaiko kasdienio gyvenimo įgūdžius, yra gebėjimas: valgyti ir gerti, elgtis prie stalo; praustis; apsirengti ir nusirengti ir t.t. .			
Vertybinė nuostata Noriai ugdomi sveikam kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius.			
Esminis gebėjimas Tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.			
Amžius	Žingsniai	Vaiko gebėjimai	Vaiko ugdymo(si) pasiekimai (rezultatai)
1-3 metai	1 žingsnis	Bando valgyti ir gerti iš puodelio savarankiškai.	Mokysis naudotis šaukštu ir gerti iš puodelio prašysis ant „puoduko, ties rankutes.
	2 žingsnis	Padedamas suaugusiojo valgo, plaunasi, šluostosi rankas, geria, nusirengia, apsirengia arba bando tai atlikti savarankiškai. Jaučia, kada nori į tualetą, parodo mimika, ženklais.	Naudosis šaukštu, gers iš puoduko. Vilksis drabužėlius, nueis į tualetą, susitvarkys, naudosis servetėle ir rankšluosčiu. Parodys save nuotraukose, veidrodyje.
	3 žingsnis	Savarankiškai valgo, geria. pradeda naudoti stalo įrankius. Pasako, ko nori ir ko nenori valgyti. Padeda į vietą vieną kitą daiktą.	Savarankiškai mėgins praustis, šluostytis, rengtis. Nešios, vežios žaislus, taisyklingai naudotis tualetu. Pats apsiaus, apsilvils.
4-6 metai	4 žingsnis	Pats plauna rankas, prausiasi, šluostosi, susitvarko žaidimų vietą. Valgo tvarkingai, valgio metu nekalba, nežaidžia.	Rengs, šukuos, praus lėles, pažaidęs susitvarkys. Tvarkingai sudės drabužėlius. Dalyvaus pokalbiuose apie tvarkingumą ir atsakingumą.
	5 žingsnis	Vadovaujamas suaugusiojo, serviroja ir tvarko stalą Domisi, kuris maistas sveikas ir naudingas. Priminus, plaunasi rankas, prausiasi, nusišluosto, tvarkosi žaislus.	Vartys receptų, stalo serviravimo knygas. Žais sužetinius vaidmeninius žaidimus virtuvėlėje. Tyrinės, ragaus, uostys, lies įvairius sveikus maisto produktus.

	6 žingsnis	Žino sveikos mitybos principus. Supranta grūdinimosi svarbą, žino asmens higienos taisykles ir jų laikosi	Valgys tvarkingai. Įvardins maisto produktą, kurį valgyti sveika ar nesveika. Savarankiškai apsirengs ir nusirengs, apsiaus ir nusiaus batus. Priminus, laikysis susitartų saugaus elgesio taisyklių.
Brandiesiems	7 žingsnis	Prižiūri savo išorę: prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.	Dalyvaus sveikatos ugdymo akcijose, pramogose, projektuose. Žinos, kaip saugiai elgtis prie vandens telkinių, ant ledo, gaisro metu, su elektros prietaisais, vaistais.

Fizinis aktyvumas. Tai kryptinga vaiko veikla, gerinanti fizines galias, kurios būtinos norint pasiekti ir išlaikyti aukštą sveikatos ir fizinio išsivystymo lygį.			
Vertybinė nuostata Noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.			
Esminis gebėjimas: Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai ir tikslingai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių, rankų koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika.			
Amžius	Žingsniai	Vaiko gebėjimai	Vaiko ugdymo(si) pasiekimai (rezultatai)
1-3 metai	1 žingsnis	Vaikas juda visomis kryptimis, siekia žaislus.	Rankos judėjimą seks akimis, pačiups, paglostys žaislą, kiš į burną, purtys, mojuos.
	2 žingsnis	Savarankiškai atsistoja, eina į priekį ir atgal, bėga, pralenda pro kliūtis, padedamas lipa laiptais aukštyn.	Ropos, šliauš, perlips, perlis pro kliūtis. Laisvai lakstys, sustos išgirdęs garsinį signalą. Ridens kamuolį pirmyn ir stengsis jį pavyti.
	3 žingsnis	Skirtingu ritmu eina ten, kur nori, bėga keisdamas kryptį, greitį. Ridenas, mēto, gauda, spiria kamuolį. Konstruoja, veria, įkerpa.	Eis rateliu, šoks, plos, trepsės, keis kryptį, apeis daiktus. Derins akies – rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius. Statys, konstruos, dėlios.
4-6 metai	4 žingsnis	Stovėdamas pasistiebia ir atlieka įvairius judesius. Šokinėja abiem ir ant vienos kojos, pagauna kamuolį. Pieštuką laiko tarp nykščio ir kitų pirštų.	Atliks įvairius judesius kojoms stovėdamas ir sėdėdamas. Mins, vairuos triratuką. Tiksliau atliks judesius plaštaka ir pirštais: atgnybs, suspaus, kočios).
	5 žingsnis	Juda vingiais greitėdamas ir lėtėdamas. Pieštuką ir žirkles stengiasi laikyti taisyklingai. Kamuolį meta į taikinį iš įvairių padėčių.	Šokinės per virvutę, žais gaudynes su draugais, bėgios keičiant kryptį, tempą. Važinėsis rogutėmis nuo kalniuko. Apvedžios daiktus, prieš įvairias linijas.
	6 žingsnis	Kontroliuoja ir koreguoja savo kūno padėtį. Atlieka	Dalyvaus sporto šventėse, važiuos dviračiu. Savarankiškai įsivers siūlą į

		veiksmus būtinus akių – rankos koordinacijai.	adata. Pieš smulkius ornamentus. Su kamuoliu atliks sportinių žaidimų elementus, žais komandomis.
Brandiesniems	7 žingsnis	Išlaiko saugų atstumą eidamas, bėgdamas šalia draugo, būryje. Bėga derindamas du ar daugiau judesių. Meta kamuolį į krepšį, vartus, taikinį ir kartais pataiko.	Keisdamas greitį, staigiai sustos, greitai pajudės iš vietos. Šokinės derindamas du skirtingus rankų ir kojų judesius (šoka per virvutę, žaidžia „klases“).

UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Ugdymo pasiekimų vertinimas – tai nuolatinis informacijos rinkimas ir jos panaudojimas, nustatant vaikų daromą pažangą, koreguojant, tobulinant pedagogo darbo būdus ir metodus. Nuolatinis ir sistemingas vertinimas padeda auklėtojai išvelgti vaiko galimybes, nustatyti problemas ir spragas, diferencijuoti ir individualizuoti ugdymą. Ugdymo pasiekimų vertinimas grindžiamas šiuolaikine mokymosi samprata, amžiaus tarpsnių psichologiniais ypatumais, individualiais vaiko poreikiais.

Ugdymo pasiekimų vertinimo tikslas – padėti vaikui sėkmingai ugdytis, bręsti kaip asmenybei, kaupti informaciją apie kiekvieno pasiekimus ir daromą pažangą, kad būtų galima koreguoti ugdymo procesą, priimti pagrįstus sprendimus, sudaryti sąlygas tėvams tapti lygiaverčiais vertinimo partneriais, gauti grįžtamosios informacijos, kuri padėtų įvertinti auklėtojų bei lopšelio – darželio darbo sėkmę.

Vaikų pažangos ir pasiekimų vertinimo uždaviniai – padėti auklėtojai išvelgti vaiko ugdymo(si) galimybes, pasiekimų lygmenį, nustatyti spragas ir problemas. Planuojant ugdymo procesą, pasirinkti tinkamiausią turinį, formas, būdus, metodus, individualizuoti ugdymą, suteikti tėvams informaciją apie vaiko ugdymą(si), stiprinti ryšius tarp vaiko, tėvų ir įstaigos, nustatyti lopšelio-darželio ugdymo kokybę.

Vertinimas bendradarbiaujant. Auklėtoja planuoja individualius susitikimus su tėvais jiems patogiu laiku ir aptaria vaiko pažangą, gebėjimus. Taip pat ji vykdo švietėjišką veiklą, išsiaiškina tėvų požiūrį į vaiko pasiekimų vertinimą.

Svarbiausi vaiko ugdymo pasiekimų vertinimo principai:

Vertinimas grindžiamas šiuolaikine ugdymo ir ugdymo(si) samprata, amžiaus tarpsnių psichologiniais ypatumais, vaiko poreikiais, individualiomis galiomis, gebėjimais.

Vaiko pasiekimai ir pažanga stebimi ir fiksuojami vadovaujantis Vaiko pasiekimų aprašu, kuriame išdėstyta aštuoniolika vaiko ugdymo(si) pasiekimų sričių su esminėmis nuostatomis ir gebėjimais, kuriuos vaikas įgyja iki šešerių metų.

Vertinant vadovujamasi gerai susiformavusiais gebėjimais ir siekiama ugdyti prasčiau susiformavusius gebėjimus.

Vaiko pasiekimams keliami skirtingi reikalavimai (gabiems vaikams – aukštesni, menkesnių gebėjimų – žemesni).

Vertinama individuali kiekvieno vaiko pažanga, jo dabartiniai pasiekimai lyginami su ankstesniais.

Vaiko pasiekimai vertinami du kartus per metus: spalio, balandžio mėnesiais ir jungiama į diagramas. (1 priedas). Vaikų pasiekimus vertinti padeda įstaigos logopedas, meninio ugdymo pedagogai, tėvai. Mokslo metų pabaigoje rašomas laiškas tėvams, kuriame atsispindi vaiko pasiekimai per visus mokslo metus ir įdėtas didžiausią vaiko pasiekimą iliustruojantis vaiko darbelis arba nuotrauka.

Pasiekimai vertinami atsižvelgiant į vaikų amžių. Mokslo metų pradžioje kiekvienam vaikui yra užvedamas Vaiko pasiekimų aplankas. Pasiekimų aplanke fiksuojama visa informacija apie vaiką iš tėvų (globėjų), kitų pedagogų, specialistų. Taip pat į aplanką fiksuojami:

- Vaiko realios veiklos, elgsenos stebėjimas.
- Vaiko veiklos rezultatai (darbeliai).
- Pokalbiai su vaiku, tėveliais.
- Specialistų komentarai.
- Nuotraukos.

PRIEMONĖS, IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMAI ĮGYVENDINTI

Priemonių, padedančių įgyvendinti ikimokyklinio ugdymo programą planas, sudarytas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. V-2310 „Dėl bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašo patvirtinimo“.

1. Raštinės reikmenys: akvarelė, guašas, paprasti ir spalvoti pieštukai, tušinukai, vaškinės kreidelės, balta ir spalvota kreida, teptukai, lipnūs lapeliai, kopijavimo popierius (lankstiniams), akvarelinis ir braižybinis popierius, spalvotas popierius, lipnus spalvotas popierius, krepinis popierius, spalvotas ir baltas puskartonis, spalvotas ir baltas kartonas, vatmanas, sausi klijai, drožtukai, trintukai, liniuotės, žirkklės, magnetukai, CD, DVD diskai ir kt.

2. Baldai: stalai, kėdutės, suoliukai, rūbų spintelės, spintos priemonėms, vaikiškos sekcijos, lentynos žaislams, knygomis, dailės priemonėms, komodos ir kt.

3. Priemonės, skirtos vaikų kūrybiniam žaidimams: „virtuvėlė“, „parduotuvė“, „teatriukas“, „praustuvė“, „skalbykla“, „bibliotekėlė“ ir kt.

4. Muzikiniai instrumentai barškučiai, lumzdeliai, būgneliai, varpeliai, tamburiniai ir kt. **bei muzikinė aparatūra;**

5. Minkšti komplektai: tunelis, pakyla, stalas, sėdmaišiai, sofa ir foteliai, kampas ir kt.

6. Laminavimo aparatas;

2. Kamštinės ir magnetinės lentos;

3. Įvairūs žaislai ir žaidimai;

5. Kompiuteriai (stacionarūs ir nešiojami);

6. Fotoaparatai, filmavimo kameros;

7. Projektorius;

8. Interaktyvios lentos;

9. Kopijavimo aparatai;

10. Molbertai;

11. Šviečiantys stalai ir kūrybiniai lagaminėliai;

12. Mikroskopai, padidinimo stiklai, svarstyklės, stiklinės kolbos, indeliai ir kt.(vaikų tyrinėjimams)

12. Knygos: pažintinės, magnetinės, pasakų, enciklopedijos ir kt.

13. Plakatai, žemėlapiai;

14. Muliažai

15. Vaikiški žurnaliukai „Penki“, „Nykštukas“, „Lututė“, ir kt.

16. Sporto priemonės: čiužiniai, gimnastikos kilimėliai, lankai, gimnastikos lazdos, kamuoliai, futbolo vartai, krepšinio stovai ir kt.

17. Lėlių teatro lėlės: pirštinių, lazdelinių, šešėlinės, karūnėlės ir kt.

18. Medžiaga: smėlis, molis, modelinas, trikotažo, kartūno atraižėlės, plaušas, popierius, jūros puta ir kt.

TURINYS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA „PO EGLUTĖS ŽALIAJA SKARA“	1
BENDROSIOS NUOSTATOS	1
IKIMOKYKLINIO UGDYMO TEISINĖ BAZĖ	1
VAIKAI IR JŲ POREIKIAI	1
ESMINIAI PEDAGOGŲ VEIKLOS PRINCIPAI IR UŽDAVINIAI	2
BENDRUOMENĖS YPATUMAI	2
FILOSOFINĖS UGDYMO KRYPTYS	3
TĖVŲ LŪKESČIAI	3
PROGRAMOS ATNAUJINIMAS	3
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI	3
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	4
UGDYMO TURINYS IR METODAI	5
UGDYMO(SI) KRYPTIS „PASITIKINTIS SAVIMI“	5
UGDYMO(SI) KRYPTIS „KOMUNIKUOJANTIS IR KRITIŠKAI MAŠTANTIS“	9
UGDYMO(SI) KRYPTIS „KŪRYBINGAS“	13
UGDYMO(SI) KRYPTIS „TYRINĖJANTIS SAVE IR SUPANTĮ PASAULĮ“	16
UGDYMO(SI) KRYPTIS „SVEIKAS IR SAUGUS“	21
UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS	23
PRIEMONĖS, IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMAI ĮGYVENDINTI	24